Bildiklerinizi paylaşmak istiyorsanız:
İsimli veya isimsiz olarak konuşmak isteyenler için telefonum: 0542 853 8436
Kıbrıslırum okurlarım için CYTA telefonum: 99-966518 bekliyorum...

YAZI DİZİSİ 5121

Kıbrıs'ın güneyinde makarna piyasasının yüzde 40'ını elinde bulunduran Mitsidis makarnalarına ait un fabrikası 1970'te yandığında, işlerini yoluna koyuncaya kadar kendilerine Raşit Ahmetraşit un vererek yardım etmişti...

Örnek bir dostluk ve işbirliği...1

Kıbrıs'ın güneyinde makarna piyasasının yüzde 40'ını elinde bulunduran Mitsidis (Mitsides) makarnalarına ait un fabrikası, 1970 yılında çıkan büyük yangında yandığı zaman, Mitsidis ailesi işlerini yoluna koyuncaya kadar kendilerine Kıbrıslıtürk arkadaşları Raşit Ahmetraşit un vererek yardım edecekti... O günlerin Kıbrısı'nda örnek bir dostluk ve işbirliğiydi bu... Zor durumda olan Mitsidis ailesine un vererek yardım eden ARUN fabrikası sahibi Raşit Ahmetraşit (aslında üç kardeş bu fabrikada ortaktı), böylece Mitsidisler'in işlerini yoluna koyuncaya kadar piyasada kalmaya devam etmelerini sağlamıştı.

Bu örnek dostluk ve işbirliğinden haberdar değildik – Lefkoşa'nın Eski Yılları sosyal medya sayfasında eski bir fabrika resmi paylaşıldığı zaman altına yazılanlar dikkatimizi çekmiş ve bu fotoğrafla ilgili olarak konuşurken Tommy Mitsidis'le tanıştık. Onunla röportaj yapmak istiyordum çünkü Mitsidis makarnaları eski bir markaydı ve mutlaka Kıbrıslıtürkler'le ilgili hatıraları olacaktır diye hissediyordum. Nitekim röportajda karşıma çıkan şey, bir yangında fabrikasını kaybeden aileye bir Kıbrıslıtürk'ün un vererek yardım ettiğine ilişkin örnek dostluk ve işbirliği öyküsü oldu...

Mitsidis makarnalarının "CEO"su (şirketin yürütme kurulu başkanı, yöneticisi) Dinos Mitsidis'le ve Tommy Mitsidis'le Dali sanayi bölgesindeki fabrikalarında röportaj yaptık.

Onlarla röportajımız şöyle:

SORU: Dinos Mitsidis, Mitsidis şirketinin CEO'susunuz...
DİNOS MİTSİDİS: Evet...

SORU: Kaç yaşındasınız?
DİNOS MİTSİDİS: 67 yaşındayım...

SORU: Mitsidis ailesindensiniz...
DİNOS MİTSİDİS: Evet...

SORU: Mitsidis ailesi nereden di? Kökenleri neydi?
DİNOS MİTSİDİS: Ailenin kökeni Lefkonuk idi... Lefkonuk'ta doğup büyümüşlerdi...

SORU: Babamın da köyüdür Lefkonuk...
DİNOS MİTSİDİS: Babanızın köyü... Bu resimde Tommy Mitsidis'in dedesi ile benim dedemi görebilirsiniz... Dedelerimiz kardeş idi... Hrisostomos ve Kostas... Ve şirketin adı da öyleydi, "Hrisostomos ve Kostas Mitsidis" idi şirketin adı.

SORU: Yani Hrisostomos, Tommy'nin dedesiydi, Kostas ise sizin dedenizdi...
DİNOS MİTSİDİS: Evet...

TOMMY MİTSİDİS: Benim tam adım da Hrisostomos'tur ancak bana "Tommys" diyorlar...

DİNOS MİTSİDİS: Benim tam adım da Konstantinos (Kostas) ama bana "Dinos" diyorlar... Bu iki kardeş yani Hrisostomos ve Kostas Mitsidis, kereste ithal ederek bunun ticaretini yapmaktaydılar.

SORU: Lefkonuk'ta mı yapıyorlardı bunu?
DİNOS MİTSİDİS: Lefkoşa'da yapıyorlardı... Ve Girne'de... Girne'de de bir ambarları vardı. Girne'de ayrıca bir gemileri vardı – bu gemiyle gidip Türkiye'den kereste ve kömür satın alarak Kıbrıs'a getiriyorlardı. Yani kereste işindeydiler... 1932 yılında bir un değirmeni vardı Lefkoşa'da, iflas etmişti bu un fabrikası... Ve müzayede usulü satışa çıkarılacaktı... Ben bunu bilmiyordum, iki hafta kadar önce öğrendim bu bilgiyi. Bir komite vardı, bu komite un fabrikasının kime satılacağına karar verecekti müzayede esnasında. Bu komite de mal sağlayıcılardan oluşmaktaydı... Yani alacakları olan paralarını, un fabrikasının satışından elde edeceklerdi. Ailemizin de bu un fabrikasından 4 veya 6 bin lira alacağı vardı ki bu, o zamana göre çok büyük bir paraydı – çünkü ailemiz kendilerine kereste vermişti, un değirmeninin tavanını ve tabanını yapmak üzere... Bu un değirmeninin sahipleriyle dedelerimiz çok iyi arkadaştılar.

Raşit Ahmetraşit

Fabrikanın 1932'deki sahipleri Kostas ve Hrisostomos Mitsidis...

SORU: O zamanki un değirmeninin sahiplerinin adını hatırlıyor musunuz?
DİNOS MİTSİDİS: Evet, Ziros ve Makriyannis idi isimleri. Bunlar iki aileydi, Yunanistan'da İpiros'tan (Epir) gelmişlerdi... 1800'lü yılların ortalarında gelmişlerdi Kıbrıs'a ve 19ncu yüzyılın sonlarına gelmeden önce de bu un değirmenini kurmuşlardı. Yanı bu değirmen vardı, iki kez yangın atlatmıştı... İflas etmelerinin nedenine gelince, bunun nedeni Kanada'dan bir gemi buğday satın almışlardı ve gemi Kanada'dan Kıbrıs'a geliyordu... Gemi batmıştı, sigortalı da değildi... Çok büyük para kaybetmişlerdi ve iflas etmişlerdi. Müzayedede ailemiz başarılı olmuş ve un değirmenini almıştı. Ancak alacağımızdan maada, ekstradan para da koymamız gerekecekti... Böylece dedelerimiz Girne'deki gemilerini satmışlar ve para da borçlanmışlardı. Ninelerimiz evleri ipoteğe koymuşlardı ki ekstradan borç para alabilsinler bankacılardan ki un değirmenini satın alabilsinler... Tüm bunların olduğu sene, 1932 senesiydi.

İki dedemiz artık genç değillerdi o yıllarda, ortayaşlardaydılar... Kardeşliler, işleri kereste işiydi, un değirmeni çalıştırmışlardı o zamana kadar. 1940'lı yıllarda bizim babalarımız yani Tommy'nin babası, benim babam, diğer iki aile... Çünkü her bir dedemizin ikişer oğlu vardı... Böylece dört eşit partner (ortak) oluyordu evlatları... Onlar işe girecekleri 1940'lı yıllarda ve işi geliştirmeye başladılar. Eski bir taş değirmen vardı, buğdayları bu taş değirmende öğütmekteydiler... 1955'te ilk kez otomatik bir makine ithal ettiler Almanya'dan ve silindirli değirmene geçiş yaptılar. Mitsidis markaydı bu silindirli değirmen. O günlerde bir de makarna vardı ki adı "Grinos" idi. "Grinos" bir tür beyaz unun adıdır, aynı zamanda makarnanın da adıydı. Tabii o günlerde makarnalar değnekler üzerine konuyor ve eğer hava iyiyse dışarıya çıkarılıp kurutuluyordu.

SORU: İtalya'daki gibi!
DİNOS MİTSİDİS: Evet, İtalya'daki gibi... Hava iyi değilse üretim olmuyordu! İkinci Dünya Savaşı esnasında makarna üretimini tümüyle durdurdular. Makarna üretimine tekrardan 1962 yılında başladık. Ve bu kez yine modern makinalarla başladık, İtalya'dan geliyordu bu makineler. Ve yeni bir isim altında üretime geçtik bu kez: Mitsidis adı altında üretiliyordu artık makarnalarımız.

SORU: Mitsidis (Mitsides) sözcüğünün bir anlamı var mıdır?

Fabrikayı 1940'larda devralan Kostas ve Hrisostomos'un oğulları Petraki, Stelios, Petraki ve Miki Mitsidis...

KIBRIS ANLATILMAMIŞ ÖYKÜLER

SEVGÜL ULUDAĞ
caramel_cy@yahoo.com

Mitsidis un ve makarna fabrikasının eski bir resmi... Fabrika, Mağusa Kapısı karşısında halen faaliyetini sürdürüyor...

Dinos ve Tommy Mitsidis'le röportajımızdan...

Eski fabrikanın yangından sonraki hali...

DİNOS MİTSİDİS: Ailemizin ismidir... "Mitsis", "küçük" demektir.

TOMMY MİTSİDİS: "Mitsidis", belki "Mitsis"in ("küçük"ün) oğlu" manasına da gelebilir... Bilmiyoruz belki kısa boylu insanlar vardı geçmişte ailemizde, bunu bilmiyoruz...

SORU: Yani iki dedenin dört oğlu, işin başına geçmişlerdi artık...
DİNOS MİTSİDİS: Evet... Ve aynı zamanda kereste işi de devam etmekteydi. Un değirmenimiz vardı ve makarna işi de devam ediyordu...

SORU: İsimleri neydi bu dört oğulun?
DİNOS MİTSİDİS: Petros, Stelyos, bir Petros daha ve Mikis... Kendi aralarında yeğendi onlar... Ben ve Tommy, ikinci yeğeniz... Bizim evlatlarımız ise üçüncü yeğen oluyorlar... Yani şu anda şirkette dört kuşak var...

Makarna işine 1962'de geçtiğimizde, "köy makarnası"nı çıkardık. İngiltere'ye yaptığımız ilk ihracat da bu "köy makarnası" idi, 1965'te olmuştu bu. 1963 yılında da ilk Uluslararası Kıbrıs Fuarı'na katılımımız var, resimlerde de bunu görebilirsiniz... Kendi standımız vardı ve Başpiskobos Makarios da ziyaret etmişti standımızı.

1970 yılında büyük bir yangın yaşadık, bu yangın un fabrikasını yok etmişti. Gazeteler, bunun Lefkoşa'da meydana gelen en büyük yangın olduğunu yazmıştı o günlerde. Sözkonusu un olduğunda da, toz patlamaları yaşarsınız ve bu da yangını körükler... Fabrikamız yanında ise kooperatifin silindirler dolusu gaz stoğu bulunmaktaydı... Yani yangın oraya sıçramış olsaydı, neler olabileceğini düşünebilir miydiniz? Bütün Lefkoşa patlardı artık...

Un fabrikasının 1970'te yanmasına dair o günün gazetelerinde çıkan bir haber...

Her neyse, 1970'ten sonra durumumuz gerçekten kötüydü mali olarak da, yeni borçlanmalara gitmişti ailemiz, un değirmenini yeniden inşa etmek maksadıyla. Un değirmenini yine aynı yerde inşa ettiler.

Babalarımız bize hep "Raşit" diye birinden söz ederdi yıllar boyunca... Kıbrıslıtürk Raşit ki kendi un fabrikası vardı, hala var bu fabrika, adı da ARUN... Babalarımız de Raşit iyi ahbaptılar ve Raşit onlara, "Tekrar işe girişinceye kadar ben size un vereceğim" demişti...

SORU: İşte tam da bu nedenle ailenizle röportaj yapmak istedim. Bu olayı bilmiyordum ancak biliyordum ki mutlaka Kıbrıslıtürkler'le iyi bağlantılar olmalıydı, fabrikanızda çalışmış Kıbrıslıtürkler olabilir ve eski hatıralar ortaya konabilirdi... Çünkü burası Kıbrıs ve imkansızdır bu tür bağlantıların olmasın... Demek Raşit Bey yardım etti size...
DİNOS MİTSİDİS: Evet, yardım etti. Ondan simit (ürünü) satın alıyorduk makarna için ve un alıyorduk, pazarda kalabilmek için...

2003 yılında kapılar açıldığında ilk günlerde hemen oraya gittim... Girne'deki evimizi ziyarete gittim. Geri dönerken bir un fabrikası gördüm... Taksi şoförüne "Bu kimin un fabrikasıdır?" diye sordum. "Raşitlerindir" dedi. "Raşit ailesinindir" dedi. Taksi şoförüne, "Lütfen bana bir görüşme ayarla, gelip bu aileyle buluşmak isterim" dedim. Bir hafta kadar sonra gittim Raşid Bey'le tanışmaya – ne yazık ki Raşit Bey benim oraya gitmemden beş yıl kadar önce vefat etmişti. Orada Tolga Ahmet Raşit'le, Tuğberk'le tanıştım. Ve Imge'yle tanıştım o gün... Anneleri bir piyano öğretmeniydi, adını hatırlamıyorum... Bafflı'ydı bu aile, Ahmet Raşit ailesi Bafflı'ydı yani... Anneleri Leymosunlu'ydu... Baf'ta malları vardı, bana anlatanlara göre, Baf Okulu'nun ve Makarios heykelinin bulunduğu arazi, bu aileye aitti. Yeğenleri Mustafa Raşit'le de tanıştım. Şimdi un fabrikası onlarınız, Tolga'nın da hisseri vardır bu fabrikada. Tolga orayı yönetiyor...

Bilmediğim bir başka şey daha öğrenmiştim – babamların esas arkadaşı, Tolga'nın babası değildi, Mustafa'nın babasıydı yani Raşit Ahmetraşit... Un fabrikasının sahibi kardeşleriyle birlikte oydu... Her neyse, ben sık sık konuşuyorum hem Mustafa'yla, hem Tolga'yla... Hala çok iyi bu dostluğumuz vardır.

(Sayfadaki eski fotoğrafların bir kısmı Mitsidis'in kendi internet sitesinden, bir kısmı ise "Lefkoşa'nın geçmiş yılları" Facebook grubundan alınmıştır...)

DEVAM EDECEK